

Asia: VN/1196/2025

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esitysluonnokseen.

Esityksessä ehdotetaan, että väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi annetun lain voimassaoloa jatketaan 31.12.2026 asti. Lain sisältöön ei ehdoteta muutoksia.

JHL antoi lausunnon alkuperäiseen lakiesitykseen (HE 53/2024 vp) 29.5.2024 ja toteaa nyt, ettei tuolloin lausuttuun ole lisättävää tai muutettavaa:

Turvallisuusympäristön muutokset ovat olleet merkittäviä viimeisten vuosien aikana. Tästä syystä on välttämätöntä laajentaa käytettävissä olevia keinoja välineellistetyn maahantulon estämiseksi.

Säädettävä laki olisi luonteeltaan poikkeuslaki. Laki vaikuttaa merkittävästi myös virka-miesten viranhoitoon ja siihen liittyvään päätöksentekoon. JHL ry ottaa ensisijaisesti kantaa lakiesityksen henkilöstövaikutuksiin.

Lakiesitys ei määrittele selkeästi toimivaltaisia viranomaisia päätöksentekoon tapauskohtaisessa arviossa lapsen, vammaisen henkilön tai muun erityisen haavoittuvassa asemassa olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi taikka jos henkilö on esittänyt tai on tullut ilmi seikkoja, joiden perusteella toimivaltainen viranomainen voi riittävällä varmuudella arvioida, että henkilö on todellisessa

vaarassa joutua kuolemanrangaistuksen, kidutuksen tai muun epäinhimillisen tai ihmisarvoa loukkaavan kohtelun tai rangaistuksen kohteeksi.

Kuten esityksessäkin todetaan, voisi sääntelyn piiriin kuuluvien henkilöiden tunnistaminen alaikäisiksi, vammaisiksi tai muiksi erityisen haavoittuvassa asemassa oleviksi olla vaikeaa.

Virkamiehen oikeusturvan kannalta on kohtuutonta joutua tekemään nopea arvio edellä mainittujen kriteerien täyttymisestä myös siksi, etteivät päätökset ole valituskelpoisia. Päätöksen tehneestä virkamiehestä voidaan kuitenkin kannella, mikä näin ollen tarkoittaa vastuun kohdistumista yksittäiselle virkamiehelle.

Lisäksi tilanteessa, jossa virkamiehen toimintaa ohjaa ja pakottavasti määrää perus- ja ihmisoikeuksien ohessa useita mahdollisesti keskenään ristiriidassa olevia lakeja, sääntöjä sekä kansainvälisiä sopimuksia, lakiesityksen tulisi olla tarkempi kuvatessaan lain käytännön toteutusta sekä mahdollisia vaikutuksia virkamiehen oikeusturvaan.

JHL jakaa huolen muuttuneesta turvallisuusympäristöstä ja näkee välttämättömänä rajan turvallisuuden varmistamisen oikeusvaltioperiaatetta, ihmisoikeuksia sekä kansainvälisiä sopimuksia kunnioittaen.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Håkan Ekström

JHL:n puheenjohtaja

Mari Keturi

JHL:n toimialajohtaja

Lisätietoja: Maahanmuuttajatoiminnan asiantuntija Linda Savonen, linda.savonen@jhl.fi

Savonen Linda

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry